

תאריך: 25.11.07
בתשובה נא לציין: 51990

לכבוד
היחידה לתלונות הציבור
המטה הארצי

בפקס 02-5428269

שלום רב,

הנדון: **ליקויים בהתנהלות משטרת שדרות**
מרשתי גב' חיו ת.ז.

1. הריני לפנות אליכם בשם מרשתי, שפרטיה בנדון, בעניין התנהלותה הלקויה והבלתי הולמת של משטרת שדרות ביחס למרשתי ביום 16.10.07, כדלקמן:
העתק מייפוי הכוח של מרשתי מצורף ומסומן א.
2. על תושבי ירושלים המזרחית הנשואים לפלסטינים המתגוררים ברצועת עזה, וכן על אזרחי ישראל הנשואים לפלסטינים המתגוררים ברצועת עזה, חל נוהל המכונה "נוהל משפחות חצויות", לפיו רשאים בני הזוג הישראליים להיכנס לרצועה ולשהות בה מכוח היתרי שהייה, אשר ניתן לחדשם באמצעות משרד ישראלים שבמנהלת התיאום והקישור (להלן: **המת"ק**) במחסום ארז. הכניסה והיציאה של אותם בני זוג מהרצועה גם היא מתואמת מול משרד ישראלים.
3. מדי פעם מוקפא נוהל משפחות חצויות על ידי ישראל, מסיבות ביטחוניות ואחרות, ונמנעת כניסת ויציאת ישראלים מרצועת עזה, וכן נמנעת הגעתם למחסום ארז. כתוצאה מכך, בני זוג ממשפחות חצויות נאלצים להמשיך ולשהות עם משפחותיהם ברצועה ללא היתר תקף.
4. כך למשל, בין חודש ינואר 2007 לחודש אפריל 2007 חל שיבוש ממושך במימוש נוהל משפחות חצויות. כתוצאה, מספר רב של בני זוג ממשפחות חצויות לא הצליחו לחדש את היתרי שהייתם ברצועה, וביניהם גם מרשתי.
5. לאחר שהופשר הנוהל, לא עלה בידי מרשתי, בשל מחלתה, להגיע אל מחסום ארז על מנת לחדש את היתר שהייתה.
6. ביום 16.10.07 הגיעה מרשתי, **בתיאום מראש**, אל משרד ישראלים במחסום ארז לצורך חידוש היתר שהייתה ברצועה. מרשתי הניחה כי היתר שהייתה יחודש והיא תחזור כעבור זמן קצר אל ביתה וארבעת ילדיה הקטינים, אשר המתינו לשובה בביתה שברצועה.

7. בצד הישראלי של המחסום ניגשו אל מרשתי ארבעה שוטרים. מרשתי הסבירה לשוטרים כי אינה שולטת בשפה העברית. אחד השוטרים שאל את מרשתי **בשפה הערבית** אודות אי חידוש היתר שהייתה ברצועה. מרשתי השיבה לשוטר, כי כיוון שהייתה חולה לא יכלה להגיע פיזית אל המחסום.
8. לאחר חקירה קצרה שנמשכה כחמש דקות, השוטר החתים את מרשתי על מסמך כלשהו בשפה העברית, **השוטר לא תירגם למרשתי את תוכן המסמך, ואף לא הסביר לה על מה היא חותמת, זאת למרות שהיה ידוע לשוטר כי מרשתי אינה יודעת קרוא וכתוב בשפה העברית.**
9. לאחר מכן ביקשו שני שוטרים ממרשתי להתלוות אליהם, הובילו אותה אל מחוץ למחסום ולקחו אותה בניידת משטרה, ללא שהסבירו למרשתי לאן פניהם מועדות ומה צפוי לה. השוטרים התעלמו מקיומה לחלוטין משך כל הנסיעה, כשהם שקועים בשיחה זה עם זה ומעשנים.
10. ממעט העברית הידועה לה, הצליחה מרשתי להבין באופן כללי משיחתם של השוטרים כי היא נלקחת לתחנת המשטרה בשדרות.
11. כשהגיעה מרשתי אל תחנת המשטרה בשדרות, היא הוכנסה לחקירה. החוקרת החלה לחקור אותה בעברית, ומרשתי הבהירה לה בכמה מילים מגומגמות בעברית ובסימני ידיים, כי אינה שולטת בשפה העברית. למרות זאת, המשיכה החוקרת להציג בפניה שאלות בעברית.
12. מרשתי עשתה מאמצים להבין את שאלות החוקרת, ונעזרה במעט העברית שהיא יודעת ואף בהבעות פנים וסימני ידיים כדי להסביר את עצמה.
13. בסוף החקירה ביקשה החוקרת ממרשתי לחתום על מסמך נוסף בעברית – ככל הנראה תיעוד החקירה. זאת למרות שכאמור הובהר לחוקרת מוקדם יותר, על ידי מרשתי, כי אינה שולטת בשפה העברית, ובדאי שאינה יודעת קרוא וכתוב בעברית.
14. הוסף על כך, החוקרת לא טרחה להקריא למרשתי את הכתוב בשפה העברית, לכל הפחות.
15. בסופו של דבר, בלית ברירה, חתמה מרשתי על המסמך, בתקווה ששחרורה מהחקירה יתבצע בקרוב, והשוטרים יחזירו אותה למחסום ארז כדי שתוכל לחזור אל ילדיה המחכים לה בביתם שברצועה.
16. לאחר סיום החקירה וחתימת מרשתי על המסמך, החוקרת הודיעה למרשתי כי היא משוחררת. מרשתי, בתום לבה, הייתה בטוחה כי השוטרים ידאגו להחזיר אותה למחסום ארז, וחיכתה במסדרון התחנה.

17. כעבור רבע שעה ניגשה מרשתי את דלפק הקבלה בתחנה, וביקשה לדעת מתי צפויים השוטרים להחזיר אותה למחסום. לאחר בירור של הפקידה מול החוקרת והשוטר שליווה את מרשתי אל התחנה, ולאחר ויכוח בין השניים, הודיעו למרשתי כי עליה לתאם את כניסתה לרצועה מול משרד ישראלים, כי אין כל כוונה להחזיר אותה למחסום ארז או להסיע אותה לכל מקום אחר, וכי היא מתבקשת לעזוב את שטח התחנה.

18. כך, מרשתי מצאה עצמה משוטטת לבדה ברחובות העיר שדרות, עיר זרה לה, הרחק מילדיה וביתה. **היה זה רק עניין של מזל, שהיו בכיסה כמה עשרות שקלים באמצעותם הצליחה בסופו של דבר להגיע לירושלים.**

19. מובן כי מרשתי לא תכננה את יציאתה לירושלים, ולא היה ברשותה דבר מלבד הסכום הזעום שבכיסה והבגדים שלגופה. מרשתי נאלצה להתדפק על דלתותיהם של קרובי משפחה רחוקים. ובסופו של דבר, נאלצה לשהות בבית מלון עד תיאום חזרתה לרצועה. רק כעבור יותר משבועיים, ולאחר התערבות המוקד להגנת הפרט, הצליחה מרשתי לחזור לביתה שברצועה.

20. התנהלות השוטרים בכל האמור לעיל הייתה לקויה מכמה וכמה בחינות. ראשית, לא ברור כלל מדוע היה צורך "לטרטר" את מרשתי לתחנת המשטרה בשדרות. במקרים דומים בעבר הסתפקו השוטרים בתשאול קצר במחסום ארז, ולא ברור מדוע במקרה זה היה צורך בהעברתה של מרשתי לחקירה בתחנה מרוחקת. שנית, התעקשותם של השוטרים, אשר ידעו כי מרשתי אינה שולטת בשפה העברית, להחתימה על מסמכים שונים בעברית ולערוך את החקירה בעברית, לא רק בלתי מתקבלת על הדעת, אלא אף מנוגדת לתקנות.

21. כאמור, מרשתי הוחתמה במחסום ארז על מסמך בעברית, שככל הנראה הנו תיעוד של חקירתה במחסום ארז, שהתנהלה בשפה הערבית. זאת, בניגוד לתקנה 8(1) לתקנות סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב–2002 (להלן: תקנות סד"פ), אשר קובעת מפורשות כי אם החקירה מתועדת בכתב, התיעוד יהיה בשפה שבה התנהלה החקירה. היינו התיעוד היה אמור להיות בשפה הערבית.

22. גם החקירה אשר התנהלה בתחנת המשטרה בשדרות, נערכה בניגוד לתקנות. החקירה של מרשתי התנהלה בשפה העברית – שפה שמרשתי אינה שולטת בה – בניגוד לתקנה 2 לסד"פ אשר קובעת כי "חקירת חשוד תתנהל בשפתו או בשפה שהחשוד מבין ודובר אותה"; בנוסף לכך, חקירתה של מרשתי תועדה בכתב בשפה העברית. זאת בניגוד לתקנה 8(3) לתקנות סד"פ הקובעת כי "היה לשוטר יסוד להניח שהחשוד אינו יודע קרוא וכתוב או שהוא אדם עם מוגבלות, המקשה עליו לאשר את נכונות תיעוד החקירה בכתב, תתועד החקירה בתיעוד חזותי או בתיעוד קולי". למרות זאת הוחתמה מרשתי על תיעוד החקירה בכתב בעברית, אשר אף לא תורגם לה לערבית, ומרשתי נאלצה לחתום על מסמך אשר לא הבינה את תוכנו.

23. לאור האמור לעיל נבקש :

- א. לדעת מה הם המסמכים עליהם חתמה מרשתי ולקבל לידינו העתק מאותם מסמכים.
- ב. לחקור את הפרות תקנות סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים) ביחס לכללי החקירה, אשר פורטו לעיל, לרבות אי תיעוד החקירה בשפה בה התנהלה, ניהול חקירה בשפה שמרשתי אינה שולטת בה, והחתמתה על מסמכים שלא הבינה את תוכנם.
- ג. לרענן את הנהלים במשטרת שדרות, בדבר חקירת חשודים ותיעוד חקירה, וחובתם להסביר לחשוד אודות זכויותיו.

בכבוד רב,

עביר ג'ובראן, עורכת דין

העתקים :

סני"צ חיים נחמי, מפקד משטרת שדרות, באמצעות פקס : 08-6620430 ;
סגן חיים שרביט, יועמ"ש מת"ק עזה, באמצעות פקס : 08-6718195.